

दैनिक

अक्षराज

संपूर्ण महाराष्ट्रातून एकाच वेळी प्रसिद्ध

बुलडाणा, मंगळवार, दि. १२ नोव्हेंबर २०२४

राज्यात गुलाबी थंडीची चाहूल, मात्र...

अक्षराज : प्रतिनिधी

दि. ११, नागपूर : राज्याच्या बहूतांश जिल्ह्यातील कमाल आणि किमान तापमानाचा पारा घसरला आहे. राज्यात थंडीची चाहूल लागल्याचे संकेत या घसरणाच्या तापमानाच्या पास्याने दिले आहेत. तर येत्या काही दिवसात राज्यात थंडीचा जोर वाढण्याचा अंदाज भारतीय हवामान खात्याने दिला आहे.

थंडीने यंदा चांगलीची प्रतिक्षा करायला लावली. मोसमी पावसाचे आगमन आणि परतीचा प्रवास वेळेत झाला असला तरीही अवकाळी पावसाने थंडीचे तर जळगाव, सांगली, नागपूर या जिल्ह्यात देखील तापमानात बन्याच प्रमाणात घट झाली आहे.

तापमानाचा पारा घसरल्याने हुड्हुडी वाढली आहे. दरम्यान, हवामान खात्याच्या अंदाजानुसार पुढील काही दिवस राज्यातील हवामान कोरडे राहील. तर पुढील चार दिवस विदर्भ आणि मराठवाड्यामध्ये काही ठिकाणी

दगाळ वातावरण राहण्याची शक्यता आहे. १५ नोव्हेंबरात तापमान संपूर्ण राज्यात थंडी पडण्याची शक्यता आहे. विदर्भ आणि उत्तर महाराष्ट्रात रात्री व पहाटेच्या हवेत गरवा जाणवत आहे. त्यामुळे गुलाबी थंडीची चाहल लागली असली तरीही हुड्हुडी भरवणाऱ्या थंडीची मात्र पुढील काही दिवस कोरडेच असणार आहे. दरम्यान विदर्भाची राजधानी आणि महाराष्ट्राची उपराजधानी असलेल्या नागपूर शहरात कालपासून दगाळ वातावरण आहे.

राज्यात पुण्यातील किमान तापमानात वेगाने घसरण होत आहे. त्यामुळे पुणेकर थंडी अनुभवत आहेत. या तापमानात आणखी घसरण होण्याची शक्यता हवामान खात्याने

वर्तवली आहे. मराठवाड्यात देखील चांगलीच थंडी जाणवू लागली आहे. येथेही किमान तापमान १५ अंश सेल्सिअसच्या आसपास आहे. कोकण विभाग आणि विदर्भातील हवामान मात्र पुढील काही दिवस कोरडेच असणार आहे. दरम्यान विदर्भाची राजधानी आणि महाराष्ट्राची उपराजधानी असलेल्या नागपूर शहरात कालपासून दगाळ वातावरण आहे.

येथेही किमान तापमान ३२ अंश सेल्सिअसच्या जवळ तर किमान तापमान १८ अंश सेल्सिअसच्या

जवळपास आहे. राज्यातील नाशिक आणि छत्रपती संभाजीनगर या जिल्ह्यानाथे देखील किमान तापमानात सर्वाधिक घट नोंदविण्यात आली आहे. गणित बिघडवले. परिणामी पावसाळ्यानंतरही नागरिकांना उकाडा सहन करावा लागला. त्यामुळे उकाड्याने हैराण झालेले नागरिक थंडीची वाट पाहात होते, पण ही प्रतिक्षा आता लवकरच सपणार आहे. राज्यातील नाशिक आणि पुणे जिल्ह्यातील तापमानात सर्वाधिक घसरण झाली आहे.

त्यामुळे याठिकाणी थंडीचा जोर वाढण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे याठिकाणी हुड्हुडी भरवणारी थंडी नागरिकांना लवकरच अनुभवायला मिळेल. तर हवामान खात्याने दिलेल्या अंदाजानुसार १५ नोव्हेंबरपासून थंडीत वाढ होणार असल्याने हुड्हुडी भरवणारी थंडीसाठी आणखी काही दिवस प्रतिक्षा करावी लागणार आहे. दरम्यान या बदललेल्या वातावरणामुळे सर्दीसारख्या आजारात वाढ झालेली आहे.

साकूरमध्ये भरदिवसा दरोडेखोरांचा थरार...

बंदूकीचा धाक दाखवून सोन्याचे दुकान लुटले...

अक्षराज : वसंत रांधवण

दि. ११, संगमनेर (अहिल्यानगर) : तालुक्यातील संगमनेर नंतर सर्वात मोठी बाजारपेठ असणार्या साकूर येथे आज सोमवारी भर दुपारी दिड वाजता दरोडेखोरांचा थरार समोर आला. दुचाकीवरून आलेल्या पाच दरोडेखोरांनी बंदूकीचा धाक दाखवत बसस्थानकाजवळील कान्हा ज्वेलर्स दूकान लूटून नले. या लुटीनंतर सदर चोरट्यांनी भर गर्दीमध्ये हवेत गोळीबार करत घटनास्थळावरून धुमस्टाईलने पळ काढला. ही घटना समजत्यानंतर उपविभागीय पोलीस अधिकारी कुणाल सोनवणे, घारगाव पोलिस निरीक्षक दिगंबर भद्राणे यांच्या पथकाने पारनेरच्या दिशेने पळालेल्या चोरट्यांना पाठलगां सुरू केला आहे. दरम्यान या रस्त्यातील मांडवे फाटा, खडकवाडी याठिकाणी नागरिकांनी या चोरट्यांना पकडण्याचा प्रयत्न केला असता. चोरट्यांनी हवेत गोळीबार करत धुम ठोकली. भरदिवसा गजबजलेल्या ठिकाणी ही घटना घडल्याने साकूरमध्ये एकच खळबळ उडाली असून पोलीसांच्या कायदा सुव्यवस्थेवर प्रश्न चिन्ह निर्माण झाला आहे.

दुकानात चोरी करातानाचा सीसिसीटीव्ही कॅमे-यात कैद

सविस्तर माहिती अशी की, साकूर बसस्थानकजवळ निखील सुभाष लोळ्यो यांचं काहा ज्वेलर्सचे दूकान आहे. दुपारी दिड वाजेच्या सुमारास पल्सर गाडीवर पाच दरोडेखोरांनी येऊन दुकानात प्रवेश केला. निखिल लोळ्यो व तेथे असलेल्या एका ग्राहकाला बंदूकीचा धाक दाखवत बाजूला केले. त्यांनी कान्हा ज्वेलर्स दूकानातील संपूर्ण सोन्याचा माल बोंगेत भरून लूटून नेला. पाचही दरोडेखोरांनी तोंडाला कापड बांधलेले होते. दरोडेखोरांनी गंठण, चैनी, मंगळसूत्र, वाट्या, कान चैनी, मिनी गंठण, टॉप्स, बाळ्या आदि सोन्यांच माल घेऊन फरार झाले. या घटनेनंतर नागरिकांनी मोठ्या प्रमाणात घटनास्थळी गर्दी केली मात्र या दरोडेखोरांनी बंदूक असल्याने त्यांची गाडी अडवण्याचा कोणी प्रयत्न करत असेल तर त्यांना बंदूकीचा धाक दाखवून प्रसंगी हवेत गोळीबार करत ते पसार झाले आहे. याचा हा संपूर्ण प्रताप सीसीटीव्ही कॅमे-यात कैद झाला असून लवकरच या दरोडेखोरांच्या मुस्क्या आवळल्या जातील असे पोलिस उपाधिक्षक कुणाला सोनवणे यांनी महटले आहे.

मेहकरात वाटपासाठी ४० खोके आलेत, प्रकाश आंबेडकर यांचा आरोप

अक्षराज : प्रतिनिधी

दि. ११, बुलडाणा : शिवसेनेतील बंदाळीनंतर पन्नास खोके सारेच ओकेचा नारा गुंजाला. यानंतर त्याचे पडसाद विधानसभा परिसर ते वेळोवेळी होणाऱ्या शिवसेना (उद्घव बाळासाहेब ठाके गट)च्या जाहीर सभा, सन २०२४ मध्ये पार पडलेल्या लोकसभा निवडणूक प्रचार सभा, एकदेच काय कोणत्याची कार्यक्रमात हा नारा गुंजत राहिला, आरोप होतच राहिले. सध्या विधानसभा निवडणुकीच्या प्रचारातही पन्नास खोके गजताहेत. नेते संगायचे विसरले तरी ठाके गटाचे शिवसेनिक हा नारा देत नेत्याला त्याची आठवण करून देतात.

सोमवारी, ११ नोव्हेंबर रोजी हे सर्व आठवायचे कारण की, राज्यातील एका नेत्याने प्रचार सभेत पुन्हा खोक्यांची आठवण करून दिली आहे. आरोप खोक्यांचाच आहे, आकादा दहा खोक्यांची कमी आहे आणि वाटपे नेपैंडेव्ही योग्यात असल्यानंतर तो फरार यांची आहे. तरीमुळे मुंबईत आज ही मोठ्या प्रमाणात पाठणमधील रहिवाशी कामाला येत आहे. दोही घराण्याने केवळ स्वतःची घेरे भरली. मात्र जनतेसाठी कोणतेही ठोस काम केले नाही. महाराष्ट्राची आठवण करून देत आहे. आरोप खोक्यांची आठवण करून देत आहे. त्यांनी ही घटना घडल्याचा बांबू टाकलाय! बुलडाणा जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती करिता राखीव मेहकर विधानसभा मतदारसंघात वंचित आधारीतेके क्रतुजा चव्हाण रिंगाणात आहे.

काय बोलले बाळासाहेब ?

क्रतुजा चव्हाण यांच्या प्रचारासाठी प्रकाश आंबेडकर यांनी सोमवारी मेहकर मध्ये उर्दू शाळा क्रमांक तीन परीसरातील स्वतंत्र मैदानात जाहीर सभा घेतली. यावेळी त्यांनी मेहकर मतदारसंघात वाटण्यासाठी चालीस खोके आल्याचा खळबळजनक आरोप केला. यावेळी आंबेडकर महानाले की, मेहकर मतदारसंघात एक एक मात्र दहा जाहीर सभा घेतली आहे. कारण मला माहिती मिळाली की, कुरे कुरे चालीस कोटी रुपये आले आहे ते कुरे कुरे आहेत यांची मला संपूर्ण माहिती मला आहे. यावेळी बंदोबस्तासाठी उपस्थिती पोलीस अधिकारी, कर्मचारी यांना सल्लावजा आवाहन देखील त्यांनी केले. ते महानाले की, पोलिसांना धाडी टाकाले का? मी यादी देतो.

माझे म्हणणे आहे की, धाडी टाकू नका हा पैसा वाटून खा ! खिशात घालून मोकळे ब्हा ! असे थेट आवाहन डॅड. बाळासाहेब आंबेडकर यांनी केले. त्यांनी किंतीही पैसे वाटले तरी खुशाल वाटू द्या, पण मतदान मात्र वंचित बहुजन आधारीच्या उमेदवार क्रतुजा चव्हाण यांचाच करा. उद्याच्या पिहीचे अधिकार कायम ठेवायचे असेल तर वंचितला मत द्या असे ही ते आंबेडकर यांनी केलेल्या या आरोपाने मेहकर मतदारसंघात खळबळ उडाली आहे. मात्र याचे पडसाद संपूर्ण गायत्रा, विधानसभा निवडणुकीच्या विविध विरोधी पक्ष नेत्याला प्रचार संभांमध्ये उमेदवार हे निश्चित. यामुळे सत्याधारी अडचणीत येण्याची चिन्हे आहेत. याची दखल निवडणूक आयोग येण्याची शक्यता नाकारता येत आहे.

सरकार बदलल्याशिवाय शांत बसणार नाही : शरद पवार

अक्षराज : वसंत रांधवण

दि. ११, शेवगाव (अहिल्यानगर) : हे सरकार बदलल्याशिवाय मी म्हतारा नाही. असे वक्तव्य राष्ट्रवादी कांग्रेसचे अध्यक्ष शरद पवार यांनी केले आहे. संपूर्ण देशाच्या भ

पक्षीतज्ज्ञ डॉ. सलीम अली

आंतरास्रीय यांची पक्षीतज्ज्ञ डॉ. सलीम अली यांचा आज जन्मदिन आहे. पक्षीतज्ज्ञ डॉ. सलीम अली यांचा जन्म आजच्याच दिवशी म्हणजे १२ नोव्हेंबर १८९६ रोजी मुंबईत एका गरीब मुस्लिम कुटुंबात झाला. त्यांचे पूर्ण नाव सलीम मोईनुद्दीन अब्दुल अली असे होते. सलीम अली हे एक व्याचे असतानाच त्यांच्या वडिलांचे तर दोन वर्षांचे असताना आईचे निधन झाले. अगदी बालवयातच आई वडिलांचे छत्र हरपलेल्या सलीम अलींचा सांभाळ त्यांच्या मामांनी केला. सलीम अली यांना लहानपणापासून पक्षी निरीक्षणाची आवड होती. वयाच्या नवव्या वर्षी त्यांनी गळ्यावर पिवळा डाग असलेली चिमणी विकत घेतली होती. हा पक्षी कोणता आहे? त्याचे नाव काय आहे? हे त्यांना माहित नव्हते म्हणून ते माहित करून घेण्यासाठी ते त्या चिमणीला घेऊन माम अंकडे गेले मामांनी सरळ त्याला बॉम्बे नंचरल हिस्ट्री सोसायटीच्या संचालकाकडे घेऊन गेले. तिथे संचालकांनी सलीम अलींना त्या पक्षीची सविस्तर माहिती सांगितली तसेच संस्थेतील भुसा भरलेल्या पक्षीचा संग्रह दाखवला. तो क्षण डॉ. सलीम अलींच्या आयुष्याला कलाटी देणारा ठरला. त्या क्षणी त्यांच्यावर पक्षीतज्ज्ञ जी भुरल पडली ती कायमचीच. त्यानंतर त्यांना पक्षी निरीक्षणाचा छंदच जडला. १९१३ साली मॅट्रिक परीक्षा उर्तीं झाल्यावर डॉ. सलीम अली यांनी सेंट डेव्हेल्हीयर महाविद्यालयात उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश घेतला. लहानपणापासून पक्षी निरीक्षणाची आवड असल्याने सलीम अली यांनी उच्च शिक्षणासाठी प्राणी विज्ञान विषय निवडला. या विषयात त्यांना बी ए अॅनर्स ही पदवी मिळवली मात्र ही पदवी विद्यापीठाच्या समकक्ष समजली जात नव्हती त्यांमुळे त्यांना भारतीय प्राणी वैज्ञानिक सर्वेक्षण संस्थेत नोकरी मिळू शकली नाही मात्र बॉम्बे नंचरल हिस्ट्री सोसायटीत त्यांना व्याख्याता म्हणून नोकरी मिळाली. त्यानंतर ते जर्मनीची राजधानी बर्लिनला गेले तेथे जाऊन त्यांनी पक्षी शास्त्रावर प्रशिक्षण घेतले तिथे त्यांना जगप्रसिद्ध पक्षीतज्ज्ञ एर्व्हिन ऐझमन यांचे मर्गदर्शन लाभले. त्यानंतर काही काळ इंग्लंडमध्येही काम केले. १९११ साली ते भारतात परत आले. परत आल्यावर त्यांनी बॉम्बे नंचरल हिस्ट्री सोसायटीचे उपकार्यावाहक पद स्वीकारले. नंतर ते या संस्थेचे अध्यक्षकी बनले. बॉम्बे नंचरल हिस्ट्री सोसायटीच्या माध्यमानून त्यांनी हैदराबाद पक्षी निरीक्षण, त्रावणकोर - कोचीन पक्षी सर्वेक्षण, अफगाणिस्तान पक्षी सर्वेक्षण, कैलास पक्षी निरीक्षण यात्रा अशा मोहिमा राबवल्या. डॉ. सलीम अली यांनी सुगरण पक्षीच्या वर्तनावर बाराकाईने अभ्यास केला व त्यावर बिन्नेचर जर्नलमध्ये एक शोधनिंबंध लिहिला. या शोध निबंधाने त्याना पक्षी शास्त्रज्ञ म्हणून मान्यता मिळवून दिली. डॉ. सलीम अली यांनी भारतभर फिरून विषय पक्षींची तपशीलवार माहिती गोळा केली. ती माहिती त्यांनी सर्वसामान्य नागरिकांना समजावी यासाठी पुस्तक रूपात लिहिली. त्यांनी लिहिलेल्या हँडबुक ऑफ इंडिया अँड पाकिस्तान व पिक्टोरियल गाईड या दहा खंडीय पुस्तकाने त्यांचे जगभर नाव झाले. डॉ. डीलन रीलपे यांच्या साथीत त्यांनी अपार मेहनत घेऊन भारतीय पक्षीच्या बाराशे जाती, २१०० उपजातींच्या नोंदी, सवयी, शास्त्रशुद्ध सर्वांगीण माहिती चित्रांसाहित एकाच ठिकाणी उपलब्ध करून दिली. डॉ. सलीम अली यांच्या हाताच कायने भारतात हौशी पक्षी निरीक्षक बनाऱ्याची परंपरा निर्माण झाली. भारतातील पक्षी निरीक्षक डॉ. सलीम अली यांनी आद्य गुरु मानतात. त्यांच्या कार्याची नोंद घेऊन भारत सरकारने त्यांना पद्धत्यांपूर्ण पुरस्कार देऊन त्यांचा गैरव केला तसेच त्यांचा जन्मदिन पक्षीदिन म्हणून साजरा कराऱ्याची घोषणा केली. डॉ. सलीम अली यांचे २७ जुलै १९८७ रोजी निधन झाले.

डॉ. सलीम अली यांना जन्मदिनी
विनम्र अभिवादन!

‘कानडा राजा पंढरीचा !’

महाराष्ट्रात धर्माला फार महत्व दिले जाते. धर्मितज जागवणारा पंढरीचा विठोबा हा महाराष्ट्र, आंध्र आणि कर्नाटक राज्यांच्या सीमेवर आहे. काही जण म्हणतात, ‘हा धनगरांचा देव आहे. हा मूळ ‘आदिम’ (आदिवासी), अ-नागर देवच पुढे धनगरांसाह ‘पंढरीगे’ या गावाची आला आणि पुढे तो ‘पांडुंगं’ झाला.’ पंढरीगे या गावाची ‘पंढरी’ झाली. पूर्वी तेथे धनगरांच्या वस्त्या होत्या; परंतु नंतर नागरवस्तीमुळे पुढे या पंढरीला ‘पंढरपू’ या नावाने संबोधण्यात येऊ लागले. अशा रितीने पंढरीचे पंढरपू झाले.

पुंडलिकाच्या वेळी पंढरपूला स्थापन झालेली पांडुंगांची ही मूर्ती पुढे कर्नाटकातील विजयनगरच्या राजाने त्याच्या साम्राज्यात नेली. त्याने त्या मूर्तीची तुंगभद्रेच्या तिरावर स्थापना केली. त्या काळी महाराष्ट्रातील पैटण येथील संत भानुदास (संत एकनाथ महाराज यांचे आजोबा) हे विठुलाचे मोठे भक्त होते. त्यांचा आध्यात्मिक अधिकार मोठा होता. एकदा विठुलाने प्रसन्न होऊन त्यांना दृष्टांत दिला आणि ‘मी कर्नाटकात आहे. तू मला पंढरपूरुष नेऊन माझी स्थापना कर,’ असे मनतात. नेमीनाथ आणि कृष्ण हे दोघेही गोपाळच होते. ते युक्तुलोतपत्रच होते. नेमीनाथ हाही विठुलासारखा वर्णने सावळा होता. नेमीनाथांचे शंख हे चिन्ह विठुलानेही धारण केले आहे. त्यामुळे या सर्व लक्षणांवरून ‘विठुल हा दिंगंबर नेमीनाथ असावा’, असे जैनांचे मत आहे.

दक्षिणा

हात गोपल ‘श्रीवंकटेश’ उर्फ तिरुपती बालाजी’ म्हणून प्रसिद्ध आहे; कारण व्यंकटेशाची पत्नी पद्मावती आहे, तर विठुलाच्या पत्नीची वेळी नाव पद्मावती (पदुवाई) आहे. व्यंकटेशाची भजतात. शैव पंथीय पांडुंगाला ‘वीरभद्र’ म्हणैतेच ‘विठुल’ म्हणतात, तर वैष्णव त्याला ‘गोपाळकृष्ण’ असे म्हणतात. तो विष्णु आणि शिव यांचा अवतार आहे; म्हणून तो ‘हरिहर’ आहे. असा हा पांडुंग विठुलाचा श्रीकृष्णाचाच अवतार आहे. काही जण ‘विठुल’ हा देवांबर नेमीनाथ असावा’, असे जैनांचे मत आहे.

‘व्यंकटेश’ असेही म्हणतात. कुरुबा (‘कुरुबा’ समज हा धनगर पोटजातीपैकी एक आहे.) आणि धनगर यांचा देव एकरूप होऊन त्यातू ‘विठोबा’ निर्माण झाला. शिला प्रतिमेतून ही जी संगोपांग मूर्ती घडली, ती मात्र या दोन्ही जमातींनी शतकानुशतेत त्याचे रूपात जपून ठेवली असली पाहिजे; म्हणूनच विठुल आणि तिस्रपति या दोन्ही मूर्ती पुळक्ळ साम्य आढळते. पंढरीचा कलाकृती असलेल्या गुंफा दिसावता.) जैन विठुलाला ‘तो बाविसावा तीर्थीकर नेमीनाथ आहे’ असे मनतात. नेमीनाथ आणि कृष्ण हे दोघेही गोपाळच होते. ते युक्तुलोतपत्रच होते. नेमीनाथ हाही विठुलासारखा वर्णने सावळा होता. नेमीनाथांचे शंख हे चिन्ह विठुलानेही धारण केले आहे. त्यामुळे या सर्व लक्षणांवरून ‘विठुल हा दिंगंबर नेमीनाथ असावा’, असे जैनांचे मत आहे.

आहे, तर कर्नाटकात तो एक हात कटीवर आणि दुसरा हात वरद मुद्रेत असलेला अशा स्वरूपात अनेक ठिकाणी पहायला मिळतो. त्यामुळेच संतानी ‘सावळा हो विठुल कर्नाटकु’, असे त्याचे वर्णन केले आहे. संतानी त्याला ‘कानडा’ म्हणूनही हाक मारली आहे. चैतन्याची ज्या अनुसंधानातून आराधना केली जाते, त्या स्वरूपात ते प्रगत होते. ज्याचा जसा भक्तीभाव असेल, तशी त्याला देव अनुभूती देतो. बंगलामधील कोलकाता येथील कोळ्यांच्या राणीने दक्षिणश्रीदेवीची स्थापना केली होती. त्या देवाळात तिने श्रीरामकृष्ण परमहंस यांची पुजारी म्हणून नियुक्ती केली होती. श्रीरामकृष्ण परमहंस यांच्या भक्ती-भावामुळे देवी त्यांच्यावर प्रसन्न झाली आणि तिने त्यांना दर्शन दिले. अनेकांना वाटते, ‘दगडात देव असतो का?’; परंतु ‘भक्ती-भावाने दगडालाही पाझर फुटतो’, हे ध्यानात घ्यायला होवे.

पांडुंग हे सामान्यांचे दैवत आहे. पांडुंगाचा रंग सावळा आहे आणि कृष्णांची सावळाच आहे. काळा रंग हा अद्वैताचा आहे. वृद्धावानातील गोपी कृष्णाला म्हणत, “अरे कृष्ण, तू अमावास्येला

अंगावर काळी घोंगडी घेऊन यमुनाकाठी कंदव वृक्षावर बसलास की, तू आम्हाला दिसतच नाहीस; कारण रात्र काळी, यमुना काळी, तू काळा आणि घोंगडीही काळीची! अशा वेळी हे सर्व अद्वैत होऊन जाती आहे. त्याचे सगुण स्वरूप हे निर्गुण एक गोविंदु रो.” म्हणजेच तो सगुण आहे आणि निर्गुणही आहे. त्याचे सगुण स्वरूप हे निर्गुणच आहे. तो स्वच्छ म्हणजे निर्गुण आहे. त्याचे सगुण आहे आणि निर्गुणही आहे. त्याचे सगुण स्वरूप हे निर्गुणच आहे. एकदा लहानपणी संत ज्ञेश्वर आणि मुक्तार्बाई खेळत असताना मुक्तार्बाई ज्ञानदेवांना म्हणाली, “अरे दादा, तू या पांडुंगाला निर्गुण म्हणतोस; परंतु हा तर सगुण स्वरूपात इथे कटीवर हात ठेवून उभा आहे.” त्यावर संत ज्ञेश्वर महाराज म्हणतात, “मुक्ता, मी तुला गुरुम उत्तान सांगतो. अंग, हा निर्गुण बुंद (बिंदु) सगुणी उत्तरला आहे.” एकूणच हा निर्गुणच सगुण स्वरूपात इथे दिसत आहे. तो कष्टकी, शेतकी, सामान्यांची कौटुम्बिकी, सांभाळी, सोमवार, तशी शिवायांची एकादशी. तिथीला अथवा कोणत्या तरी मासात विशिष्ट देवतांची स्पंदने पृथ्वीवर अधिक प्रमाणात कार्यरत असतात. तो काळ त्या देवतेचा काळ मानला जातो, उदा. शिवाचा सोमवार, दत्ताचा गुरुवार, तशी शिविष्णूची एकादशी. वर्षभरात २४ वेळा येणार्या एकादशीच्या तुलनेत आषाढ आणि कार्तिक मासांतील शुक्लपक्षात येणार्या एकादशीच्या वेळी शीविष्णूचे तच्च पृथ्वीवर अधिक प्रमाणात

